

पूर

- पूर परिस्थितीत उंच ठिकाणी जावे.
- विजेवर चालणाऱ्या उपकरणांचा वीज पुरवठा बंद करावा.
- गावात / घरात जंतुनाशके असतील तर ते पाण्यात मिसळणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी.
- पुरासंदर्भात पूर्वकल्पना मिळाल्यास घरातील उपयुक्त सामान व महत्त्वाची कागदपत्रे सुरक्षित ठिकाणी हलवावीत.
- पूर असलेल्या भागात विनाकारण भटकू नये, गर्दी करू नये.
- पुराच्या पाण्यात चुकूनही जावू नये.
- दूषित/उघडयावरचे अन्न, पाणी टाळावे.
- पुलावरून पाणी वाहत असतांना पूल ओलांडू नये.

वीज व वादळे

- बसून राहण्याने वीज अंगावर पडण्याची शक्यता खूपच कमी असते. शक्यतो एखादया इमारतीमध्ये आश्रय घ्यावा.
- दूरचित्रवाणी पाहतांना विजेचा गडगडाट ऐकू आला तर दूरचित्रवाणी संच त्वरित बंद करावा आणि संचातून वायर काढून ठेवावी.
- लोखंडी कुंपण/दिव्याचा खांब अथवा ध्वजाचा खांब यापासून लांब राहावे.
- वीज आणि वादळात मोबाईल फोन वापरू नये.
- तंबूमध्ये थांबू नये कारण तंबूचे लोखंडी खांब विजेला आकृष्ट करतात.
- उघडया दारातून/खिडकीतून वीज पडतांना पाहू नये.

वीज आणि गडगडाट

- इलेक्ट्रिक आणि इलेक्ट्रॉनिक उपकरणांचा वीज पुरवठा त्वरित खंडित करावा.
- आपत्कालीन बॉक्स आणि अत्याधुनिक साधन-सुविधा जवळ असू द्या ?
- हवामाना संबंधित बातम्यांवर लक्ष असू द्यावे, या करीता बॅटरीवर चालणाऱ्या रेडिओचा वापर करावा.
- विद्युत वाहक तारांपासून दूर रहावे.
- फरशी अथवा ओल्या भिंतींशी थेट संपर्क टाळावा.
- आणीबाणी प्रसंगी रबरी सोलचे बूट आणि हातमोजे वापराव.
- अशा आणीबाणी वेळी लहान मुले व जेष्ठ व्यक्तींची विशेष काळजी घ्यावी.

दरड कोसळणे

- डोंगरावरील वृक्षतोड करू नये.
- दरड कोसळण्याची शक्यता असलेल्या ठिकाणी अथवा डोंगराच्या पायथ्याशी घरे बांधू नयेत.
- डोंगरमाथ्यावरून वाहून येणा-या दगड- मातीचा व्यवस्थित निचरा होईल असे कालवे करावेत.
- झाडांची करकर अथवा दगडांचे विचित्र आवाज ऐकू आल्यास सतर्क व्हावे.
- दरड कोसळत असल्यास तिथून त्वरित दूर व्हावे. व इतरांना सावध करावे.
- दगड-माती वाहून आणणाऱ्या पाण्याच्या लोंढ्यापासून दूर रहावे. पाण्याचा ओघ कधीही वाढू शकतो.
- अश्या वेळी ताबडतोब स्थलांतर करावे.
- प्रशासनाने सांगितलेल्या निवासीगृहांचा आसरा घ्यावा.
- अशा घटनांची माहिती त्वरित प्रशासनाला कळवावी.

त्सुनामी

- संभाव्य त्सुनामी बाधित क्षेत्रातील तुमचे वसतिस्थान निश्चित करावे.
- समुद्र किनारी रहाणाऱ्या लोकांनी भूकंप अथवा त्सुनामीच्या धोक्याच्या सूचनांकडे गांभीर्याने पाहावे.
- धोक्याच्या वेळी किनाऱ्यापासून दूर उंच ठिकाणी आसरा घ्यावा.
- मेरीटाईम बोर्ड अथवा हवामान खात्याच्या सूचनांची काटेकोरपणे अमंलबजावणी करावी .
- घरे खाली करणेस सांगण्यात आल्यास त्या सूचनेचे त्वरित पालन करावे.
- धोक्याची सूचना संपेपर्यंत सुरक्षित ठिकाणाहून परत माघारी येऊ नये.
- त्सुनामीत पडझड झालेल्या घरांमध्ये जाताना वीज पुरवठा खंडित करावा व विजेरीचा वापर करावा.
- त्सुनामीत अन्न-पाण्याचा साठा तपासून त्याचा वापर करावा.

भूकंप

- घरातील सुरक्षित ठिकाणी (उदा. टेबल, खुर्ची, दरवाजाची चौकट इ. खाली) आसरा घ्यावा.
- भिंती, आरसे व फर्निचर यापासून लांब रहावे.
- घरात असताना समोरील ताट, पातेले, बादली इत्यादी हेल्मेटसारखे डोक्यावर घ्यावे.
- पाळीव प्राण्यांपासून सावध रहावे. कारण भूकंपात ते आक्रमक होण्याची शक्यता असते.
- दरवाजा अथवा प्रवेशद्वारा जवळ गर्दी करू नये.
- पाणी, वीज, गॅस कनेक्शन चालू असल्यास बंद करावे.
- मोडकळीस आलेल्या घरात राहू नये.

आग

- आग लागल्यास अिग्नशामक दलाला (100,101,102)या नंबर वर फोन करावा.
- जमिनीवर लोळून आग विझवावी.
- तोंडावर ओला रुमाल/कपडा ठेवून आग लागलेल्या ठिकाणापासुन दूर राहण्याचा प्रयत्न करावा.
- ज्वालाग्राही पदार्थ गॅसजवळ ठेवू नयेत.
- गोदामे/कोठी घर इ. ठिकाणी तेलकट पेट घेणारे पदार्थ ठेवू नये.

उष्माघात

- हवामान खात्याच्या बातम्यांकडे लक्ष द्यावे.
- उष्माघातावरील प्रथमोपचार शिकून घ्यावेत. जेष्ठ, अल्पवयीन तसेच लठ्ठ व्यक्ती उष्माघाताचे लगेच बळी ठरतात.
- मुलांना बंद गाड्यांमधून प्रवास करू देऊ नये.
- उन्हातून प्रवास करू नये, उगाच बाहेर जाणे टाळावे.
- कमी खावे व भरपूर पाणी प्यावे.
- आजारी व्यक्तींना भरपूर पाणी देण्याअगोदर डॉक्टरांचा सल्ला घ्यावा.
- उन्हात जाताना चेहरा आणि डोकं झाकून घ्यावे.

जंगलातील वणवा

- जंगल रस्त्यांवर उन्हाळ्यातील पानगळ साचू देवू नये.
- आग लागलेल्या जागेभोवती पाण्याचा गोलाकार मारा करावा.
- आजूबाजूला पाळीव प्राणी असल्यास त्यांना सुरक्षित ठिकाणी हलवावे.
- आग लागल्यास गोंधळून जाऊ नये, संयमाने उपाययोजना करावी.
- सिगारेट किंवा विडीची जळती थोटके जंगल किंवा आसपास भिरकावू नयेत.
- जंगल किंवा आसपास पेटविलेला जाळ त्वरित विझवून टाकावा.
- वणव्यात विनाकारण जंगलात जाऊ नये. जंगलांचे महत्त्व, वणव्याची कारणे, नुकसान आणि परिणाम इतरांना पटवून सांगावे.

थंडी

- हातमोजे, मफलर, स्वेटर सारखे उबदार कपडे वापरावेत.
- शेकोटीसाठी जळणाच्या लाकडांचा वापर करावा.
- हवामान खात्याच्या बातम्यांकडे लक्ष द्यावे.
- प्रवास टाळावा, घरात रहाणे पसंद करावे.
- दमट कपडे वापरू नये.
- नाकाचा शेंडा, कानाच्या पाळ्या अथवा हातापायांची बोटे पांढरी पडणे अशी लक्षणे आढळल्यास त्वरित डॉक्टरांना दाखवावे.
- घरात ऊबेसाठी शेकोटी केल्यास त्याचा विषारी धूर बाहेर जाईल याची खबरदारी घ्यावी.
- जीवघेण्या थंडीत प्रशासनाने सुचविलेल्या निवासीगृहांचा आधार घ्यावा.

दुष्काळ

- पाणी वाया घालवू नये. पाणी जपून वापरावे.
- सांडपाण्याचा उपयोग झाडांसाठी करावा.
- गळके नळ, जलवाहिन्या त्वरित दुरुस्त कराव्यात.
- दुष्काळग्रस्त भागात धान्याचे व्यवस्थित नियोजन करावे.
- दुष्काळात तग धरू शकतील अशी झाडे- झुडपे लावावीत.
- शेती, भाजीपाला आणि फळपिकांसाठी ठिबक सिंचनाचा वापर करावा.
- शक्य असेल तिथे रेन हार्वेस्टिंगचे प्रयोग करावेत.
- शौचालयात पाण्याचा अनावश्यक वापर टाळावा.
- दात घासताना, चेहरा धुताना अथवा दाढी करताना नळ उगाचच चालू ठेवू नये.